

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANSIJSKOJ PODRŠCI PORODICI SA DECOM

Član 1.

U Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS”, br. 113/17, 50/18, 46/21 – US, 51/21 – US, 53/21 – US, 66/21 i 130/21, u daljem tekstu: Zakon), u članu 11. stav 1. posle tačke 1) dodaje se tačka 1a), koja glasi:

„1a) Pravo na odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta i naknadu zarade, odnosno naknadu plate oca deteta, ako je majka deteta lice koje samostalno obavlja delatnost ili kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana;”.

Član 2.

Posle člana 16. dodaje se Glava Ia i čl. 16a, 16b i 16v, koji glase:

„Ia Pravo na odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta i naknadu zarade, odnosno naknadu plate oca deteta, ako je majka deteta lice koje samostalno obavlja delatnost ili kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana

Član 16a

Pravo na odsustvo sa rada radi nege deteta i naknadu zarade, odnosno naknadu plate, ima otac deteta koji je zaposlen kod poslodavca, ako je majka deteta lice koje samostalno obavlja delatnost ili kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Pravo na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta i naknadu zarade, odnosno naknadu plate, ima otac deteta koji je zaposlen kod poslodavca, ako je majka deteta lice koje samostalno obavlja delatnost ili kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Pravo iz stava 1. ovog člana, na osnovu međusobnog dogovora sa majkom deteta, posle navršena tri meseca života deteta, otac deteta može ostvariti za preostali period do godine dana života deteta za prvo i drugo dete, odnosno do dve godine života deteta za treće i svako naredno dete, od dana kada je majka ostvarila pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta.

Pravo iz stava 2. ovog člana, na osnovu međusobnog dogovora sa majkom deteta, može ostvariti otac deteta na osnovu mišljenja nadležne komisije Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje o stepenu smetnji u psihofizičkom razvoju i invaliditetu deteta.

Pravo iz stava 1. ovog člana otac deteta može ostvariti ako je majka ostvarila pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta koje otpočinje 1. avgusta 2023. godine i kasnije.

Pravo iz stava 2. ovog člana otac deteta može ostvariti na osnovu mišljenja nadležne komisije Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje o stepenu smetnji u psihofizičkom razvoju i invaliditetu deteta koje otpočinje 1. avgusta 2023. godine i kasnije.

O pravu na odsustvo sa rada iz st. 1. i 2. ovog člana odlučuje poslodavac zaposlenog, u skladu sa propisima kojima se uređuje rad.

Danom ostvarivanja prava oca iz st. 1. i 2. ovog člana, majci deteta prestaje pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta.

Član 16b

Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate iz člana 16a stav 1. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće majke, odnosno rođenju deteta ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće.

Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate iz člana 16a stav 2. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.

Mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate, dobija se deljenjem zbira osnovica iz st. 1. i 2. ovog člana sa 18 i ne može biti veća od pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan početka ostvarivanja prava.

Mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate predstavlja bruto obračunsku vrednost.

Utvrđivanje mesečne osnovice naknade zarade, odnosno naknade plate, način obračuna i isplate prava iz člana 16a st. 1. i 2. ovog zakona vrši se na način koji je propisan čl. 14–16. ovog zakona.

Član 16v

Zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade, odnosno naknadu plate iz člana 16a ovog zakona može se podneti najranije 30 dana pre navršena tri meseca života deteta u kom periodu majka koristi ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, a najkasnije do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.”

Član 3.

Član 17. menja se i glasi:

„Član 17.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, za dete rođeno 1. avgusta 2023. godine i kasnije, može ostvariti majka koja je u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta ostvarivala prihode:

- 1) po osnovu samostalnog obavljanja delatnosti;
- 2) kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koje ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, za dete rođeno 1. avgusta 2023. godine i kasnije, može ostvariti majka koja je u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta ostvarivala prihode:

- 1) a u momentu rođenja deteta je nezaposlena i ne ostvaruje pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti;
- 2) po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova;
- 3) po osnovu ugovora o delu;
- 4) po osnovu autorskog ugovora;
- 5) po osnovu ugovora o pravima i obavezama direktora van radnog odnosa.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, za dete rođeno 1. avgusta 2023. godine i kasnije, može ostvariti i majka koja je u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta bila poljoprivredni osiguranik.

Pravo iz st. 1–3. ovog člana može ostvariti i usvojitelj, hranitelj ili staratelj deteta.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje se u trajanju od godinu dana za prvo i drugo dete, odnosno dve godine za treće i svako naredno dete.

Izuzetno, od stava 5. ovog člana, za lice koje ostvaruje i pravo na naknadu zarade, odnosno naknadu plate, pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje se u trajanju od godinu dana od dana otpočinjanja prava na porodiljsko odsustvo.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje majka iz st. 1–3. ovog člana u trajanju od tri meseca od dana rođenja deteta, ako se dete rodi mrtvo ili umre pre navršena tri meseca života, odnosno do smrti deteta ukoliko ono umre kasnije.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, može ostvariti i otac deteta, ukoliko majka nije živa, ako je napustila dete, ili ako je iz objektivnih razloga sprečena da neposredno brine o detetu.

Izuzetno od stava 8. ovog člana, majka i otac deteta koji ostvaruju prihode iz stava 1. ovog člana, mogu se dogovoriti da posle navršena tri meseca života deteta, pravo na ostale naknade po osnovu nege deteta za preostali period do godine dana života deteta za prvo i drugo dete, odnosno dve godine za treće i svako naredno dete, ostvaruje otac deteta.

Pravo na ostale naknade po osnovu nege deteta koje je mlađe od pet godina može ostvariti usvojitelj, hranitelj ili staratelj deteta u trajanju od 11 meseci od dana upućivanja deteta na prilagođavanje a pre zasnivanja usvojenja, odnosno od dana usvajanja odnosno smeštaja deteta u hraniteljsku, odnosno starateljsku porodicu, ukoliko je dete mlađe od tri meseca, odnosno u trajanju od osam meseci, ukoliko je dete starije od tri meseca života.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i propisima koji regulišu ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica zaposlena kod poslodavca.

Zahtev za ostvarivanje prava na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može se podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.”

Član 4.

Član 18. menja se i glasi:

„Član 18.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta za lice iz člana 17. st. 1. i 2. ovog zakona utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi, osim osnovice doprinosa za prihode koji imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodijskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, odnosno danu rođenja deteta.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, za lice iz člana 17. stav 3. ovog zakona, utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za poslednjih 18 meseci koji prethode danu rođenja deteta.

Osnovica za ostale naknade po osnovu posebne nege deteta za lice iz člana 17. st. 1. i 2. ovog zakona utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi, osim osnovice doprinosa za prihode koji imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu korišćenja prava.

Osnovica za ostale naknade po osnovu posebne nege deteta, za lice iz člana 17. stav 3. ovog zakona, utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu korišćenja prava.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta za lica iz člana 17. st. 1. i 2. ovog zakona dobija se deljenjem zbira osnovica iz st. 1. i 3. ovog člana sa 18.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta za lica iz člana 17. stav 3. ovog zakona dobija se deljenjem zbira osnovica iz st. 2. i 4. ovog člana sa 18.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta iz st. 5. i 6. ovog člana ne može biti veća od pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan početka ostvarivanja prava.

Mesečna osnovica iz st. 5. i 6. ovog člana deli se sa koeficijentom 1,5 i tako se određuje pun mesečni iznos ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta.

Prilikom utvrđivanja osnovice za ostale naknade ne uzimaju se osnovice za prihode koji imaju karakter zarade, osim za lica koja u momentu početka ostvarivanja prava nisu u radnom odnosu, a u prethodnom periodu su ostvarivala prihode po osnovu zarade.”

Član 5.

U članu 19. stav 1. menja se i glasi:

„Utvrđivanje punog mesečnog iznosa za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta vrši nadležni organ na osnovu podataka o visini osnovice na koju su plaćeni doprinosi za lice iz člana 17. st. 1. i 2. ovog zakona, a za lice iz člana 17. stav 3. ovog zakona, osnovice na koju su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, a koji su evidentirani kod organa koji vodi evidenciju o uplaćenim doprinosima obaveznog socijalnog osiguranja.”

Član 6.

U članu 38. stav 1. menja se i glasi:

„Ministar nadležan za finansijsku podršku porodici sa decom propisuje bliže uslove i način ostvarivanja prava na: naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta, odsustva sa rada radi posebne nege deteta; odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta i naknadu zarade, odnosno naknadu plate oca deteta, ako je majka deteta lice koje samostalno obavlja delatnost ili kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana; ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta; roditeljski dodatak; jednokratnu pomoć za rođenje drugog i trećeg deteta, dečiji dodatak; naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja i naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i decu sa invaliditetom i naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu korisnika novčane socijalne pomoći.”

Član 7.

Postupci za ostvarivanje prava na odsustvo sa rada i naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta, kao i prava na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta koji su započeti pre početka primene ovog zakona okončaće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi u vreme otpočinjanja porodiljskog odsustva.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta za prvo i drugo dete rođeno pre stupanja na snagu ovog zakona, ostvarivaće se u skladu sa propisom koji je bio na snazi u vreme otpočinjanja ostvarivanja prava.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta, za decu rođenu pre stupanja na snagu ovog zakona, ostvarivaće se u skladu sa propisom koji je bio na snazi u vreme otpočinjanja ostvarivanja prava.

Isplate po rešenjima donetim pre početka primene ovog zakona, kao i u postupcima iz st. 1. i 2. ovog člana koji su rešeni u skladu sa propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona vršiće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 8.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se od 1. avgusta 2023. godine, osim člana 3. kojim se menja član 17. stav 5. koji se primenjuje od 27. maja 2023. godine.